

УДК 330.131

О.М. Владимир – к.е.н., доц., О. Недоліз

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗРОСТАННЯ ВІТЧИЗНЯНИХ
ПІДПРИЄМСТВ РИНКУ ЗЕРНОБОРОШНЯНИХ ТОВАРІВ**

О.М. Vladymyr, PhD, O. Nedoliz

**MAJOR PROBLEMS AND FUTURE GROWTH MARKET DOMESTIC
ENTERPRISES OF CORN-FLOUR GOODS**

Хлібобулочні вироби є важливим продуктом харчування для більшості населення України. Потреба у них притаманна людям будь-якого соціального статусу та за будь-якого рівня доходів. Останні впливають на розміри споживчого ринку хлібобулочних виробів, на переваги споживачів щодо певних сортів даної продукції. Хлібопекарська галузь покликана забезпечувати споживачів країни цими життєво значущими продуктами харчування в необхідних обсягах, асортименті та якості. Обсяг виробництва і реалізації продукції залежить від рівня технічної забезпеченості підприємства та інтенсивного використання обладнання, забезпеченості підприємства сировиною та її якості, наявності на підприємстві кваліфікованих кадрів та рівня організації праці. Усі ці фактори вивчаються в процесі аналізу, визначається їхній вплив на процес виробництва та результати господарської діяльності підприємства. У кожному обласному центрі є потужні млини, а дрібні підприємства розташовані по всій території країни. Територіальна концентрація підприємств залежить від наявності сировинної бази, чисельності населення, розвинутості транспортної мережі тощо. Тому потужніші підприємства розташовані в Київській, Дніпропетровській, Донецькій, Одеській, Запорізькій областях, у Криму. Галузь зацікавлена в експорті продукції, але це можливо лише за її високої якості. Факти свідчать, що на світовому ринку українське борошно неконкурентоспроможне, тому обсяги експорту невеликі і обмежуються постачанням в прикордонні області Росії, Польщі, Молдови. Невелика кількість надходить до В'єтнаму, Естонії тощо.

Структура виробничого асортименту борошна формується відповідно до попиту споживачів. До 94-96 % загального виробництва охоплює пшеничне борошно, менше 4 – житнє, і не більше 2 – борошно інших видів. Пшеничне борошно має унікальні хлібопекарські властивості, тому переважає у виготовленні великого асортименту. Житнє борошно виготовляється за заявками харчових підприємств, тому його частка невелика, але її за необхідності можна підвищити. Борошно інших видів виробляється в набагато меншій кількості внаслідок обмеженості використання. Так, гречане, вівсяне і рисове борошно входять до продуктів дитячого і дієтичного харчування, а кукурудзяне і соєве використовують у кондитерському і харчо-концентратному виробництвах. У деяких районах України кукурудзяне, ячмінне та вівсяне борошно застосовують для випічки місцевих сортів хліба.

В умовах економічної кризи України у борошномельній промисловості України має бути вирішена низка завдань, від яких залежить її подальший розвиток. Це стосується не стільки обсягів виробництва, скільки технічного і технологічного переоснащення галузі, оптимізації асортименту, підвищення якості продукції, збільшення кількості фасованого борошна для роздрібної торгівлі. Галузі потрібні

додаткові підприємства в урбанізованих районах країни. Головні завдання оптимізації асортименту полягають у збільшенні виробництва пшеничного борошна вищого гатунку й у меншій мірі – першого. Відповідно до технології виготовлення борошна вищого гатунку шляхом тригатункового помелу його вихід не перевищує 20%, а разом із першим гатунком – 60 % початкового обсягу сировини. Щоб задовольнити потреби народного господарства, вихід борошна вищого гатунку має становити 50%.

Певне значення для існування борошномельної галузі має збільшення виробництва фасованої продукції. Після прийняття Урядом України рішення про вільну торгівлю зернопродуктами борошно реалізують як спеціалізовані продовольчі магазини, так і дрібні комерційні підприємства, які мають ліцензію на торгівлю. Для них особливо важливо, щоб продаж борошна не приносив додаткових витрат і незручностей. Треба сказати, що за останні три роки ця проблема певним чином вирішується. З посиленням конкуренції кожен товаровиробник прагне зробити упаковку своєї продукції помітною з-поміж інших торгових марок. Ринок борошна в Україні ще не насичений. Є багато проблем, як із кількістю вироблюваної продукції, так і з асортиментом, якістю, адже саме якість борошна знаходиться на низькому рівні, тому що у вітчизняному зерні пшениці недостатньо клейковиноутворюючих білків. Крім того, у сировині часто наявні пророслі, уражені посухою або клопом-черепашкою зерна.

Фінансова компонента полягає у точному описі джерел і структури формування економічних ресурсів через постійний контроль змін фінансових показників за окремими центрами відповідальності. Якісне виконання фінансових обов'язків структурними підрозділами можливе за умови якісної та чітко розмежованої організації відповідальності, звітності та управлінських функцій між підрозділами та ланками управління; Використання інформаційної компоненти на підприємствах хлібопекарської промисловості зумовлено потребою не лише управлінців різних рівнів управління, а й підлеглих працівників у постійній інформаційній підтримці їх діяльності. Інформаційна підтримка діяльності має відбуватися постійно та безперервно, незалежно від стадії циклу чи часу її корисності. Інформаційна компонента інформаційного забезпечення системи управління підприємства хлібопекарської промисловості вирішує такі завдання: раціональне та якісне забезпечення управлінців підприємства необхідною, корисною та актуальною інформацією в будь-який момент часу; чітке визначення прямих та зворотних інформаційних комунікацій між системою, що управляє та системою, яка підлягає управлінню; формалізація інформаційного забезпечення.

Література:

1. Макаренко В. Вся правда про хліб / В. Макаренко // Агро Перспектива. – 2013. – №6. – С. 24 – 27.
2. Петруха С. Методологічні засади аналізу фінансового стану хлібопекарської підгалузі харчової промисловості України [Текст] / С. Петруха, М. Колотуша // Економіст. – 2014. – № 5. – С. 15-27.
3. Плотнікова М. Ф. Стратегічні орієнтації підприємств хлібопекарської промисловості [Текст] / М. Ф. Плотнікова, В. В. Мосейчук // Міжнародний науково-виробничий журнал “Економіка АПК”. – 2012. – № 12. – С. 42-48.